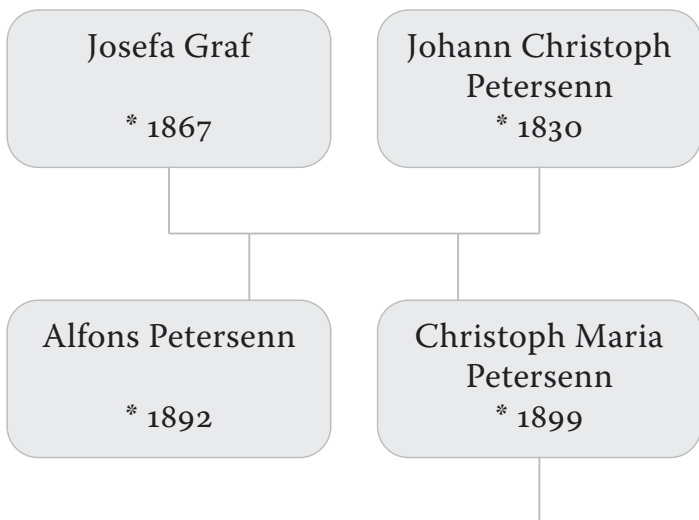

STAMBOOM

Michél Hinrichs

* 1878

Magdalena

* 1886

Lucie H. Hinrichs

* 1908

Freya Petersenn

* 1942

Jürgen Mertens

* 1946

Jessie Mertens

* 1974

GRUNDRISS

VON

Lübeck

Lübeck, bei Friedr. Aschenfeldt.

1850

DEEL 1

Zomerzonnewende

HOOFDSTUK 1

Magdalena stond op de oever van de Trave en keek naar de zwarte golven, die aan haar voeten likten. Ze was tweeëntwintig, ouder dan de twintigste eeuw, maar niet oud genoeg om de confrontatie met de duivel aan te gaan.

De duivel stond aan de overzijde van de Trave, sneeuw viel door zijn lichaam, Magdalena keek hem aan en het ongeboren kind in haar buik opende de ogen.

De afgelopen nacht was de Trave buiten haar oevers getreden, ze was de trappen van de huizen aan de Obertrave op gekropen, had de zandzakken doorweekt, was de voorhuizen in gestroomd en had de enige twee kelders aan de Obertrave gevuld. Toen het water langzaam terugweek, liet het verdronken ratten, doorweekte kasboeken en verroest gereedschap achter. En Magdalena. Ze zat op de grond tussen drie biervaten, twee opgezwollen broden en een glibberige ham, haar benen languit gestrekt, haar handen blauw van de kou, maar tot vuisten gebald. Toen het hoogwater kwam, had ze zich in de kelder van het eethuis in de Hartengrube achter de biervaten verscholen, vastbesloten om te sterven. De mannen hadden de wijnvoorraad gered, vaten met gepekeld haring en het grootste deel van het gerookte vlees. Maar toen ze het eerste biervat over de smalle trap naar boven sjouwden, was het water de gastenvertrekken

al binnengesijpeld. Ze sloten de kelderdeur, stapelden er zandzakken voor en hoopten.

Dat was ook wat Magdalena deed. Boven baden de mannen om een goede afloop, beneden verlangde Magdalena vurig naar een grote, verlossende vloed. Maar het water sijpelde in dunne troebele straaltjes de kelder binnen en toen het haar bovenbenen bedekte, was het afgelopen. Een minder vastberaden iemand zou door de gezapigheid van de stijgende waterspiegel waarschijnlijk zijn levenswil hebben herwonnen. Maar Magdalena was bang voor het leven, vooral voor het ongeboeren, meer dan voor de dood. Ze was misschien niet vastbesloten genoeg om zich in een plas water te verdrinken, maar genoeg om zich niet door één enkele mislukte poging van haar voornemen te laten afbrengen.

De volgende nacht daalde ze af naar de rivier. Als de Trave niet naar haar kwam, moest zij maar naar de Trave.

Ze stond op de oever naast de Dankwartsbrücke, een paar bleke sterren werden weerspiegeld op het wateroppervlak. Als Magdalena bang was geweest voor de hel, zou deze aanblik haar misschien geholpen hebben om de duivel te slim af te zijn en zich door de Trave een rechtstreekse toegang tot de hemel te verschaffen, zoiets, maar ze was niet bang voor de hel. Ze geloofde niet in de hel, wat reden genoeg was om juist daar terecht te komen, tenminste, zo had ze het van de dominee begrepen. In haar geval was er meer dan deze ene reden.

De duivel stond aan de overzijde van de Trave, klopte een sigaret uit het pakje, stak die tussen zijn lippen, nam een doosje lucifers uit de zak van zijn rokjas en streek er een aan. Het schijnsel van de vlam schildte zijn gezicht uit de nacht, zijn zwarte achterovergekamde haar, de

volle baard, de felblauwe ogen, de roodgeverfde lippen. De hand met de lange, roodgelakte nagels. Hij stak de sigaret op en het schijnsel van de gloed verlichtte de hele wijk. Het begon met een onregelmatig licht, alsof er een weerlicht boven de Trave trilde wanneer hij een trek nam. Maar al snel was het zo licht dat het leek of midden in de nacht de zon scheen. Een stelletje dat ruziemaakte in het schijnsel van een gaslantaarn verstomde; twee mannen, die net nog met elkaar aan het vechten waren, lieten hun vuisten zakken en konden plotseling nauwelijks nog op hun benen staan. En allemaal keken ze naar de hemel, die donker en ijzig boven het licht hing; in de Dankwartsgrube, de Marlesgrube, de Hartengrube kwamen de mensen hun huis uit, schudden met hun horloge, sloften in nachthemd en jas langs de straten omlaag.

Die straten waren verlicht alsof ze in brand stonden. Ook de donkerste steegjes en binnenplaatsen, zelfs de doorgangen naar de achterhuizen, die zo smal waren dat er nog net een doodkist doorheen kon en waar het altijd donker en klam was, werden onbarmhartig verlicht. In de haven kwamen matrozen waggelend de kroegen uit, plotseling ervan overtuigd dat de volgende keer dat ze zouden uitvaren de laatste zou zijn, hoeren trokken hun omslagdoeken wat steviger om zich heen en keken omhoog naar de torens van de Jacobikirche, kapiteins namen zich voor hun kogschip een tweede keer te laten dopen, ze hadden zo'n voorgevoel.

Het licht vrat zich door de steegjes omhoog naar de Mühlenstraße, waar meisjes met de hand gekloste droemen droomden, en naar de Burgstraße, waar een jongen koortsige liefdesbrieven schreef en een dominee voor de eerste keer in zijn leven niet zeker wist of een zaak aan God of aan zijn tegenstrever moest worden toegeschreven. Een paar huizen verder vroeg een jonge vrouw, die

op het punt stond haar man te bedriegen, zich precies hetzelfde af.

In de Burgtor, een van de stadspoorten, keek de succesvolle schrijfster naar het felle licht buiten, vouwde haar handen voor haar borst en had een ingeving; in de Rosengang had de mislukte schrijver Willnauer zojuist zijn tweede roman voltooid en beschouwde het nachtelijke wonder als een goed voorteken, maar dat was een vergissing: ook deze roman zou ongepubliceerd blijven. In de Kleine Gröpelgrube kreeg juffrouw Lisbeth op achtenzestigjarige leeftijd ineens haar gezichtsvermogen terug en betrapte zij juffrouw Hedwig met de kersentaart, waarvan ze had beweerd dat die gisteren al was opgegaan; vanuit het achterhuis betrad de schilder Michél Hinrichs dronken de binnenplaats en maakte een vuist naar het licht, dat een substantie leek te hebben, grijpbaar was als fijne zijdeachtige stof. Hij legde zijn hoofd in zijn nek en gaf zich over aan die wonderlijke verlossende treurigheid, een gevoel dat hij tot dusver alleen in Magdalena's armen had ondervonden. De stad brandde in het licht, en Magdalena keek in het diepe zwart van de Trave.

Het zou het passende moment zijn geweest om iemand die levensmoe was van de oever weg te plukken. Maar niemand zag haar. Het licht van de sterren is nog eeuwen na hun uitdoven te zien. Magdalena was al verdwenen voordat de Trave haar had opgeslokt.

‘Düvel ook!’* riep Johann Petersenn, die van verbazing plat ging praten. ‘Watt een Höllfür.’**

Zijn jongste zoon Christoph stond in zijn nachthemd

* Verduveld!

** Wat een hellevuur.

naast hem bij het raam en keek naar de school, die in het koude hellevuur brandde. De muren van het Johanneum waren verbleekt, zelfs de donkere muil van de toegangspoort was felverlicht. De bomen voor de school stonden volop in het licht. De patronen van de schaduwen bij verschillende lichtsterktes, waar Christoph in zijn tekeningen van het schoolgebouw telkens op stukliep, waren weggevaagd. Het licht was zo verblindend dat het elke schaduw uitwiste.

Christoph Maria Petersenn glimlachte, Johann zweette, Magdalena keek omhoog naar de dode zon, de in het licht gesmoorde maan, de blind geworden sterren, toen keek ze de duivel in de ogen en op dat moment braken de vliezen. De wind was opgestoken, haar jurk plakte aan haar ronde buik, de zware doek om haar schouders bolde op als een zeil. Maar het haar van de duivel lag stil op zijn schedel, geen windstoot die de ordelijke plooien van zijn rokpanden verstoorde.

Aan zijn handen fonkelden zegelringen. Magdalena kon ze zo duidelijk onderscheiden dat het leek of ze door een toneelkijker keek. Het wapen van Hendrik de Leeuw aan de ringvinger van zijn rechterhand, de dubbelkop-pige adelaar aan de middelvinger, het handels- en zeevaarderswapen aan de ringvinger van zijn linkerhand. Aan zijn pink het Lübeckse scheepszegel. Het haar van de duivel glansde, de rook van zijn sigaret waaide over de Trave.

Blijkbaar had Magdalena zich vergist, de duivel bestond, maar ook de dominee had zich vergist, de hel was niet aan gene zijde, de hel was hier en nu, de hel was Lübeck.

Magdalena haalde diep adem, de duivel lachte haar toe en ze sprong. De duivel drukte zijn sigaret uit. De stad verzonk in de nacht, en Magdalena in de Trave.